

Chișinău, str. Kiev, 3 Republica Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

Chisinau, Kiev 3, street, Republic of Moldova
MD-2078, tel. (+373 22) 43 80 02,
tel./fax (+373 22) 43 80 02, e-mail: jrc@justice.md

nr. dosarului : 4-726/2023
26 februarie 2022

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str. Al. Lăpușneanu, nr. 28, Chișinău,
Republica Moldova, MD-2004

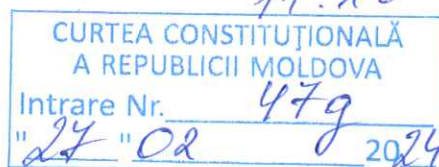
Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, Vă expediază, pentru examinare sesizarea formulată de Duca Zinaida, prin intermediul avocatului Dumitru Pavel, cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei “emit avize generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului ” din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835 din 17 mai 1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului, înaintată în cauza contravențională de învinuire a lui Duca Zinaida, în baza procesului contravențional cu privire la săvârșirea contravenției prevăzute de art. 313 Codul Contravențional.

Anexă :

- încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 februarie 2024, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate;
- sesizarea formulată de Duca Zinaida cu anexe.

Judecător

Violeta Chisilița

Atenție! Judecătoria Chișinău are calitate de operator și prelucrează date cu caracter personal. Documentul conține date cu caracter personal, iar prelucrarea acestor date poate fi făcută doar în condițiile Legii nr.133 din 08 iulie 2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Nume - Duca

2. Prenume - Zinaida

5. Reprezentant (dacă este cazul) Dumitru Pavel, avocat

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

În procedura Judecătorei Chișinău, s. Rîșcani se află spre judecare cauza contravențională în privința Zinaidei Duca, acuzată de comiterea contravenției prevăzute de art.313 Cod contravențional, prin procesul-verbal cu privire la contravenție nr.14 din 27.02.2023, întocmit de CNA.

În fapt, dnei Z. Duca i se impută că, din calitatea ei de consilier în Consiliul municipal Chișinău, a votat unele decizii prin care au fost aprobate planuri urbanistice zonale, fără avizul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, contrar prevederilor art.25, 69 alin.(2) lit.a) și Anexei Legii nr.835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului.

În cadrul judecării acestei cauze au apărut suspiciuni întemeiate vizavi de neconstituționalitatea unor prevederi ale art.25 și ale Anexei din Legea nr.835/1996, care formează obiectul prezentei sesizări și care urmează să fie aplicate de instanța de judecată la examinarea cauzei.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

C. Obiectul sesizării³

Potrivit prevederilor art.25 alin.(1) din Legea nr.835/1996, avizele necesare aprobării documentației de urbanism și amenajare a teritoriului se emit, potrivit anexei care face parte integrantă din prezenta lege, de Guvern, de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului sau de serviciul de arhitectură și urbanism al autorității administrației publice locale și de organismele centrale și teritoriale interesate, în termen de 30 de zile de la data depunerii documentației în volum deplin. Dacă în termenul prevăzut nu este emis avizul, se consideră că există un aviz favorabil.

Reieșind din conținutul Anexei la Legea nr.835/1996, la compartimentul Planul urbanistic zonal al zonei funcționale a localității, se avizează de organismele teritoriale interesate; emit avize generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului; aprobă consiliul municipal orășnesc sau sătesc (comunal).

Conform prevederilor art.14 alin.(1) din Legea nr.835/1996, planul urbanistic zonal se întocmește în baza planului urbanistic general, pentru o parte din teritoriul unei localități sau pentru un teritoriu predestinat funcționării și dezvoltării localității.

În asemenea mod, planul urbanistic zonal cuprinde și se referă la o suprafață concretă, individualizată și mică a unei localități (sat, comună, oraș, municipiu), însă pentru aprobarea lui se impune obținerea prealabilă a avizului general al organului central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului, care la moment este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Circumstanța dată determină cheltuirea de resurse inutile, atrage pierderi de timp nejustificate și reprezintă o imixtine directă în autonomia locală, după cum v-om reproduce mai jos.

Prin urmare, se contestă, ca fiind neconstituțională, sintagma **”emit avize generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului”** din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835/1996.

Remarcăm că prezenta cerere corespunde criteriilor de admisibilitate stabilite prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, cum urmează:

- 1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- 2) excepția este ridicată de una din părți sau de reprezentantul acesteia;
- 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale ratione materiae. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Norma legală a cărei constituționalitate se solicită să fie verificată, contravine expres mai multor prevederi din Constituție, fiind vorba despre:

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținînd dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 96

Rolul

(1) Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

(2) În exercitarea atribuțiilor, Guvernul se conduce de programul său de activitate, acceptat de Parlament.

Articolul 107

Administrația publică centrală de specialitate

(1) Organele centrale de specialitate ale statului sînt ministerele. Ele traduc în viață, în temeiul legii, politica Guvernului, hotărîrile și dispozițiile lui, conduc domeniile încredințate și sînt responsabile de activitatea lor.

(2) În scopul conducerii, coordonării și exercitării controlului în domeniul organizării economiei și în alte domenii care nu intră nemijlocit în atribuțiile ministerelor, se înființează, în condițiile legii, și alte autorități administrative.

Articolul 109

Principiile de bază ale administrării publice locale

(1) Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

(2) Autonomia privește atât organizarea și funcționarea administrației publice locale, cât și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă.

(3) Aplicarea principiilor enunțate nu poate afecta caracterul de stat unitar.

Articolul 110

Organizarea administrativ-teritorială

(1) Teritoriul Republicii Moldova este organizat, sub aspect administrativ, în sate, orașe, raioane și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia. În condițiile legii, unele orașe pot fi declarate municipii.

Articolul 112

Autoritățile sătești și orășenești

(1) Autoritățile administrației publice, prin care se exercită autonomia locală în sate și în orașe, sînt consiliile locale alese și primarii aleși.

(2) Consiliile locale și primarii activează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din sate și orașe.

(3) Modul de alegere a consiliilor locale și a primarilor, precum și atribuțiile lor, este stabilit de lege.

De asemenea, normele a căror constituționalitate se contestă, contravin principiilor autonomiei locale stabilite prin CARTA EUROPEANA A AUTONOMIEI LOCALE (STE. 122 – 1985), adoptată la Strasbourg în 15 octombrie 1985, a intrat în vigoare la 1 septembrie 1988, aplicabilă Republicii Moldova începînd cu 1 februarie 1998:

Articolul 2 – Fundamentarea constituțională și legală a autonomiei locale

Principiul autonomiei locale trebuie să fie recunoscut în legislația internă și, pe cât posibil, în Constituție.

Articolul 3 – Conceptul de autonomie locală

1. Prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efectivă ale autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu și în interesul populației locale, o parte importantă a treburilor publice.

2. Acest drept se exercită de consilii sau adunări, compuse din membri aleși prin vot liber, secret, egal, direct și universal, care pot dispune de organe executive și deliberative care răspund în fața lor. Această dispoziție nu aduce atingere, în nici un fel, posibilității de a recurge la adunări cetățenești, referendum sau orice altă formă de participare directă a cetățenilor, acolo unde aceasta este permisă de lege.

Articolul 4 – Întinderea autonomiei locale

1. Competențele de bază ale autorităților administrației publice locale sunt prevăzute de Constituție sau de lege. Totuși această dispoziție nu împiedică atribuirea unor competențe autorităților administrației publice locale, în scopuri specifice și în conformitate cu legea.

2. Autorităților administrației publice locale le este recunoscută, în cadrul legii, capacitatea deplină de a-și exercita inițiativa în toate domeniile ce nu sunt excluse din cadrul competențelor lor sau care nu sunt atribuite unei alte autorități.

3. Exercițiul responsabilităților publice trebuie, de manieră generală, să revină, de preferință, acelor autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni. La atribuirea unei responsabilități

către o altă autoritate trebuie să se țină seama de amploarea și de natura sarcinii, precum și de cerințele de eficiență și economie.

4. Competențele atribuite autorităților administrației publice locale trebuie să fie, în mod normal, depline și exclusive. Ele nu pot fi puse în cauză sau limitate de către o altă autoritate centrală sau regională, decât în cazurile prevăzute de lege.

5. În cazul delegării competențelor de către o autoritate centrală sau regională, autoritățile administrației publice locale trebuie să beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale.

6. Autoritățile administrației publice locale trebuie să fie consultate, pe cât posibil, în timp util și în mod adecvat, în cursul procesului de planificare și de luare a deciziilor pentru toate chestiunile care le privesc în mod direct.

Articolul 7 – Condițiile de exercitare a responsabilităților la nivel local

1. Statutul aleșilor locali trebuie să asigure liberul exercițiu al mandatului lor.

2. Acesta trebuie să permită o compensație financiară adecvată pentru cheltuielile efectuate în legătură cu exercitarea mandatului lor, precum și, dacă este cazul, o compensație adecvată pentru câștigul pierdut sau remunerații pentru munca depusă și o asigurare socială aferentă.

3. Funcțiile și activitățile incompatibile cu mandatul de ales local nu pot fi stabilite decât prin lege sau pe baza principiilor juridice fundamentale.

Articolul 8 – Controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale

1. Orice control administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale nu poate fi exercitat decât în formele și în cazurile prevăzute de Constituție sau de lege.

2. Orice control administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale nu trebuie să privească, în mod normal, decât asigurarea respectării legalității și a principiilor constituționale. Controlul administrativ poate totuși să includă un control de oportunitate, exercitat de către autoritățile ierarhic superioare, în ceea ce privește sarcinile a căror executare este delegată administrației publice locale.

3. Controlul administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale trebuie exercitat cu respectarea unei proporționalități între amploarea intervenției autorității de control și importanța intereselor pe care aceasta înțelege să le protejeze.

Generalizând reglementările citate mai sus atestăm că autonomia locală este protejată prin normele constituționale reproduse, fiind inadmisibilă imixtiunea autorităților centrale în treburile locale ale administrației publice locale, inclusiv în partea adoptării planurilor urbanistice zonale, ce se referă la o parte mică și concretă din localitate.

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Autonomia locală presupune marja de independență și autoritate acordat autorităților locale în cadrul unei țări sau a unei regiuni. Aceasta implică delegarea puterilor și responsabilităților către administrațiile locale pentru a gestiona afacerile locale într-un mod eficient și flexibil, în conformitate cu nevoile și caracteristicile specifice ale comunităților locale.

Punctual, autonomia locală constă în:

1. **Luarea Deciziilor Locale:** Autoritățile locale au puterea de a lua decizii în privința unor aspecte specifice care țin de interesele locale. Aceste decizii pot include aspecte legate de dezvoltarea urbană, educație, sănătate, infrastructură locală, protecția mediului și altele.
2. **Organizarea și Funcționarea administrației locale:** Autoritățile locale au autonomie în ceea ce privește organizarea și funcționarea guvernului local. Ele pot decide structura administrativă, procesele de luare a deciziilor și modul în care serviciile publice sunt furnizate populației locale.
3. **Administrarea Resurselor Financiare:** Autonomia locală include și gestionarea resurselor financiare la nivel local. Autoritățile locale au puterea de a colecta impozite și taxe locale și de a decide cum să cheltuiască aceste resurse pentru a satisface nevoile comunității.
4. **Elaborarea și Implementarea Politicilor Locale:** Autoritățile locale au competența de a dezvolta și implementa politici care răspund nevoilor specifice ale comunităților lor. Aceste politici pot viza diversitatea culturală, economia locală, protecția mediului și alte aspecte relevante.
5. **Reprezentarea Intereselor Locale:** Autoritățile locale au rolul de a reprezenta interesele locuitorilor lor în fața autorităților centrale și de a contribui la procesul de luare a deciziilor la nivel național sau regional în ceea ce privește problemele care afectează comunitatea lor.

În asemenea mod, ține strict de autonomia locală posibilitatea administrației publice locale de a determina dezvoltarea urbană locală, inclusiv prin aprobarea planurilor urbanistice zonale. Contrar acestor garanții constituționale, prin prevedere legală a cărei neconstituționalitate se invocă, impune autoritatea publică locală să obțină un aviz (inutil) de la autoritatea publică centrală, ceea ce condiționează posibilitatea luării de decizie de către consiliul local.

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

Astfel are loc restrângerea drepturilor administrației publice locale, garantate prin Constituție și alte acte internaționale, de a decide modul de dezvoltare a unei părți concrete din această localitate. Or, norma a cărei neconstituționalitate se invocă este aplicabilă, la moment, și satelor, fiind evidentă lipsa oricărei posibilități ca un minister - organ central de specialitate, să autorizeze modul de dezvoltare a unor teritorii distincte din sate, orașe sau chiar municipii!

Activitatea de urbanism trebuie să se desfășoare cu respectarea autonomiei locale, pe baza principiului parteneriatului, transparenței, descentralizării serviciilor publice, participării populației în procesul de luare a deciziilor, precum și al dezvoltării durabile, conform cărora deciziile generației prezente trebuie să asigure dezvoltarea, fără a compromite dreptul generațiilor viitoare la existență și dezvoltare proprie.

Principiul autonomiei locale presupune concertarea tuturor actorilor participanți la efectuarea actului de urbanism – servicii publice descentralizate, aleși locali, proprietari de terenuri, constructori etc. în vederea realizării exigențelor legale în materie. Autonomia locală reprezintă dreptul și capacitatea efectivă a autorităților publice locale de a reglementa și gestiona, în condițiile legii, sub propria lor responsabilitate și în interesul populației locale, o parte importantă din treburile publice. Autonomia decizională rezidă în dreptul autorităților publice locale de a adopta liber decizii, în condițiile legii, fără intervenții din partea altor autorități publice, în scopul realizării intereselor sale.

Art. 4 din Carta Europeană a Autonomiei Locale consacră că, exercițiul responsabilităților publice trebuie, de manieră generală, să revină, de preferință, acelor autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni. La atribuirea unei responsabilități către o altă autoritate trebuie să se țină seama de amploarea și de natura sarcinii, precum și de cerințele de eficiență și economie. Competențele atribuite autorităților administrației publice locale trebuie să fie, în mod normal, depline și exclusive. Ele nu pot fi puse în cauză sau limitate de către o altă autoritate centrală sau regională, decât în cazurile prevăzute de lege. În cazul delegării competențelor de către o autoritate centrală sau regională, autoritățile administrației publice locale trebuie să beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale.

Controlul administrativ asupra activității autorităților administrației publice locale trebuie exercitat cu respectarea unei proporționalități între amploarea intervenției autorității de control și importanța intereselor pe care aceasta înțelege să le protejeze.

Cu precădere inocularea tezei precum că avizul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale reprezintă actul crucial și determinant care permite aprobarea Planurilor Urbanistice Zonale este criticabilă și nu rezistă principiului autonomiei locale.

Noi nu negăm locul și rolul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale în domeniul amenajărilor arhitectural-urbanistice, totuși o intervenție a acestui organ central de specialitate ar fi plauzibilă și de impact major în contextul aprobării/avizării unor Planuri de Amenajare a Teritoriului Național sau Planuri Regionale, fie Teritoriale. Interacțiunea între autoritățile publice locale și cele centrale trebuie să rezide în colaborare dar în același timp nu trebuie admise imixtiuni indezirabile în sferile funcționale specifice fiecăruia. În acest caz, poate apărea divergențe între stabilirea ponderii poziției autorităților respective în segmentul vizat, crearea

unui mecanism de control asupra autorităților locale autonome prin definiție, generarea unor blocaje în calea aprobării Planurilor Urbanistice Zonale din circumscripția unităților administrativ-teritoriale.

În segmentul dat, sunt elocvente concluziile Curții Europene a Drepturilor Omului care a menționat că, obiectul și scopul art. 18 din Convenție îl constituie interzicerea abuzului de putere [Merabishvili împotriva Georgiei (MC), 2017, pct. 303 și 306; Ilgar Mammadov împotriva Azerbaidjanului (procedură privind neîndeplinirea obligațiilor) (MC), 2019, pct. 189]. În conformitate cu Travaux préparatoires [Lucrările pregătitoare] ale Convenției, aceasta prezintă o „aplicare a teoriei aplicării greșite a puterii” [CDH (75) 11, pag. 8].

Acesta protejează împotriva reprimării de către stat a drepturilor și libertăților enunțate în Convenție „prin măsuri minore care, deși sunt aplicate sub pretextul organizării exercitării acestor libertăți pe teritoriul său, sau al protejării literei legii, au efectul opus” (ibidem, pag. 3).

Susținerile privind existența unor motive necorespunzătoare sau scopuri ascunse aflate la baza restrângerilor aplicate drepturilor enunțate în Convenție sunt formulate uneori și examinate în temeiul normelor materiale ale Convenției. Cu titlu exemplificativ cauzele, Organizația Macedoneană Unită Ilinden – PIRIN și alții împotriva Bulgariei (nr. 2), Jordan împotriva Regatului Unit, Bączkowski și alții împotriva Poloniei, Merabishvili împotriva Georgiei.

În cauza Pialopoulos împotriva Greciei, Curtea a considerat că situația de care se plâng reclamantii trebuie să fie tratată în temeiul articolului 1 primul paragraf prima teză, deoarece măsurile atacate au restrâns fără îndoială dreptul reclamantilor de a-și folosi bunurile. Curtea constată că nu a fost realizat un echilibru rezonabil între interesul public și cerințele de protecție a drepturilor fundamentale ale reclamantilor. În consecință, a existat o încălcare a articolului 1 din Protocolul nr. 1.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a subliniat că dificultățile în adoptarea unui cadru juridic cuprinzător în domeniul urbanismului constituie o parte a procesului de tranziție de la ordinea juridică socialistă și de la regimul de proprietate al acestuia la un regim compatibil cu statul de drept și cu economia de piață, proces care, prin însăși natura lucrurilor, se confruntă cu dificultăți. Cu toate acestea, aceste dificultăți și importanța responsabilităților pe care le au legiuitorii care trebuie să se ocupe de toate aspectele complexe implicate într-o astfel de tranziție nu scutesc statele membre de obligațiile care decurg din Convenție sau din protocoalele la aceasta (Schirmer împotriva Poloniei, pct. 38; Skibińscy împotriva Poloniei, pct. 96).

Eventuala blocare a procesului de elaborare a PUZ-urilor exclusiv în temeiul avizului organului central de specialitate constituie un formalism excesiv (Pérez de Rada Cavanilles împotriva Spaniei) care realmente poate priva orice persoană interesată să implementeze proiectele imobiliare a căruia conduită este ghidată de consiliile locale care, prin definiție, acordă prioritate intereselor superioare ale comunității/colectivității, inclusiv în detrimentul interesului privat.

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁶

Nu este cazul.

⁶ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁷

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Dumitru Pavel, avocat

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

ÎNCHEIERE

22 februarie 2024

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani
în componență:
Președintele ședinței, judecătorul
grefier

Violeta Chisilița
Dorin-Marcel Baltag

examinând în ședință publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, formulată în cauza contravențională inițiată în privința Zinaidei Duca învinuită în comiterea contravenției prevăzute la art.313 Cod Contravențional

c o n s t a t ă

La 06 martie 2023, în Judecătoria Chișinău a parvenit spre examinare cauza contravențională pornită în privința Zinaidei Duca, învinuită în săvârșirea contravenției prevăzute de art. 313 din Codul Contravențional - săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

Prezenta cauză, la data de 06 martie 2023, a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, judecătorului Violeta Chisilița.

La 20 februarie 2024, apărătorul Zinaidei Duca, avocatul Dumitru Pavel a formulat și a depus o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, pentru verificarea constituționalității sintagmei "*emit avize generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului*" din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835/1996.

În ședința de judecată, Zinaida Duca și apărătorul său, avocatul Dumitru Pavel, nu s-au prezentat, fiind citați legal despre data și ora ședinței.

Agentul constator din cadrul Centrului Național Anticorupție, Anton Sochircă, în ședința de judecată a menționat că în alte procese similare, au fost formulate cereri identice, care au fost admise, cu expedierea lor la Curtea Constituțională pentru examinare.

Audiind opinia participanților la proces, studiind cererea și materialele cauzei contravenționale, instanța de judecată concluzionează, că cererea este întemeiată și urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Potrivit art. 374 Cod Contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul Constituției, al prezentului cod, al Codului de procedură penală în cazurile expres prevăzute de prezentul cod, precum și al normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte.

Conform prevederilor art. 7 alin. (1) din Codul de procedură penală, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

Totodată, conform alin. (3) al aceluiași articol, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

În corespundere cu prevederile art. 7 alin.(3¹) din Codul de procedură penală, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este

în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Potrivit alin.(3²) din Codul de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

În conformitate cu prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 15 din 6 mai 1997 cu privire la interpretarea art.135 alin.1, lit. g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate exprimă o legătură organică, logica între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal. Ea poate fi invocată ca incident din inițiativa părților sau din oficiu de către instanța de judecată. Elementele principale ale excepției de neconstituționalitate sînt: necesitatea efectuării unui control de neconstituționalitate; existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, ale cărei drepturi sau interese au fost eventual lezate printr-o normă neconstituțională, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea și Curtea Constituțională chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate; obiectul excepției de neconstituționalitate.

Se constată faptul că, prin cererea din 20 februarie 2024, a fost solicitată sesizarea Curții Constituționale cu privire la o problemă de constituționalitate a unor norme în domeniul urbanismului, astfel încât, la caz, fiind aplicabile prevederile pct. 4 a Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova și anume: *Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:* (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Verificarea constituționalității normei contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale, iar excepția este ridicată de apărătorul Dumitru Pavel, care este participant în cadrul procesului contravențional.

În conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

În această ordine de idei, instanța reține faptul că, normele vizate, și anume art.25 și Anexa din Legea nr.835/1996, pot constitui obiect al controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM și pct. 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

Instanța de judecată atestă cu certitudine că, la moment, nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate – art.25 și Anexei din Legea nr.835/1996.

În conformitate cu pct. 82 al Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, sesizarea înaintată întrunește condiția că normele solicitate pot fi supuse controlului constituționalității, or aceste chestiuni pot avea legătură directă sau indirectă cu soluționarea cauzei penale.

Tangența legată de soluționarea cauzei contravenționale și relevanța verificării constituționalității normei criticate vine în contextul poziției apărătorului Dumitru Pavel, care a formulat o cerere de încetare a procesului contravențional.

Prin urmare, pentru a soluționa problemele impuse, inclusiv cererea privind încetarea procesului contravențional, instanța urmează să aplice și aprecieze critica normei contestate.

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (6) din Codul de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

Drept consecință, instanța de judecată va admite cererea formulată de apărătorul Dumitru Pavel, în interesele persoanei în privința căreia a fost întocmit proces-verbal, Duca Zinaida,.

În conformitate cu art.374 alin.3, 444 din Codul Contravențional, art. 42-43 din Codul de Procedură Penal, instanța de judecată

d i s p u n e

Se admite cererea apărătorului, Dumitru Pavel, în interesele persoanei în privința căreia a fost întocmit proces-verbal, Zinaida Duca, de ridicare a excepției de neconstituționalitate, formulată în cauza contravențională inițiată în privința Zinaidei Duca învinuită în comiterea contravenției prevăzute la art.313 Cod Contravențional.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a sintagmei "*emit avize generale organul central de specialitate al administrației publice în domeniul amenajării teritoriului și al urbanismului*" din compartimentul Planul urbanistic zonal al Anexei la Legea nr.835 din 17 mai 1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului.

Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se remite Curții Constituționale pentru examinare.

Încheierea separat nu se supune nici unei căi de atac, dar poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

Președintele ședinței,
Judecătorul

/semnătura /

Violeta Chisilița

Copia corespunde originalului
Judecător, Violeta Chisilița

